

ПОНЯТТЯ КОНТРОЛЮ ЗА ЯКІСТЮ НАДАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Роман Сергійович МАСЛЕННИКОВ,

*здобувача Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Контроль за якістю надання поліцейських послуг є одним із ключових елементів забезпечення довіри суспільства як до діяльності органів і підрозділів Національної поліції України, так і в цілому функціонування правоохоронного сектору держави. У сучасних умовах реформування правоохоронної системи України питання контролю за якістю надання поліцейських послуг набуває особливої ваги. Зростання запитів суспільства щодо відкритості, доброчесності та ефективності поліцейської діяльності підкреслює необхідність постійного вдосконалення механізмів оцінювання її якості. Адже контроль – це об'єктивне суспільне явище, яке є результатом його розвитку, без якого воно не може обійтися в подальшому. Контроль, підкреслює С.С. Вітвіцький, виступає невід'ємною частиною розвитку суспільства [1, с. 69]. Ось чому саме контроль забезпечує відповідність діяльності щодо надання поліцейських послуг визнаним світовим стандартам, сприяє підвищенню довіри громадськості до органів і підрозділів Національної поліції та є запорукою належного захисту прав і свобод людини. Адже, як цілком слушно зауважують на сторінках фахової літератури, значення контролю за відповідною сферою суспільних відносин складно переоцінити, оскільки він:

- формує інформацію відносно перебігу відповідних процесів;
- є фактором оптимізації й кореляції функцій управління;
- є джерелом прийняття рішення [2, с. 310].

Щобільше, слід погодитися з позицією стосовно того, що у силу об'єктивних і суб'єктивних причин будь-якій державі властиві зловживання владними повноваженнями та реалізація своїх інтересів на шкоду суспільним. Така негативна тенденція веде до зміни сутності й соціального призначення держави. Для подолання такого явища необхідні заходи для обмеження влади, що обумовлює необхідність формування і розвитку контрольних заходів за діяльністю органів державної влади в цілому, і Національної поліції зокрема [3, с. 195]. З урахуванням чого можна стверджувати, що на сьогодні особливого значення й актуальності набуває питання щодо визначення сутності поняття контролю за якістю надання поліцейських послуг в Україні, а також встановлення характерних особливостей такої діяльності, які будуть вказувати на її відмінності від схожих правових явищ і процесів.

Говорячи про сутність досліджуваного явища, слід погодитися з позицією стосовно того, що у сучасних умовах розвитку юридичної думки контроль – це багатогранне явище, тлумачення якого потребує комплексного підходу. При цьому, підкреслює Г.А. Гончаренко, немає єдиного поняття

контролю в наукових джерелах, також не визначено термін «контроль» як у законодавстві, так і в підзаконних нормативно-правових актах [4, с. 209–210]. Слушним виглядає й зауваження О.М. Музичука, який досліджуючи особливості здійснення контролю за діяльністю правоохоронних органів в Україні звертає увагу на той факт, що слово «контроль» використовується в назві більш однієї тисячі нормативно-правових актів, а також у тексті кожного третього з таких актів. Однак, не дивлячись на те, що контроль є основним і найбільш дієвим способом забезпечення дисципліни та законності в державному управлінні, його досить поширене використання в назві та тексті законодавчих і підзаконних актів, сутність, значення й особливості контролю як одного із найпоширеніших способів забезпечення дисципліни та законності в державному управлінні нез'ясовані й понині [5, с. 53–54]. Саме тому, як одне з основних наукових завдань, що слід розв'язати в межах представленого наукового дослідження, слід обрати уточнення понятійно-категоріального апарату, зокрема встановлення сутності категорії «контроль» як в її загальнотеоретичному розумінні, так і стосовно її застосування щодо суспільних відносин, пов'язаних із наданням поліцейських послуг.

Вирішуючи поставлене наукове завдання слід вказати на той факт, що слово «контроль», як свідчить його етимологічний аналіз, має доволі давні історичні коріння, зокрема використовується ще у старофранцузькій мові як словосполучення «contre-rolle», що на сучасну українську мову може бути перекладено як список, який має дублікат для перевірки [6, с. 323]. При цьому, як зауважують на сторінках фахової літератури, пізніше в французькій мові вже починають використовувати слово «controle», яким позначають перевірку або ж зустрічний, вторинний запис, що робиться з метою перевірки первинного запису [7, с. 211]. Існує також думка, що слово «controle» походить від латинського слова «контра ротулюс», від якого пізніше утворилося «контр роль», що означає зіставлення або протиставлення. Як підкреслює В.О. Невядовський, зазначений термін був відомий вже у XIV столітті та означав книгу прибутків і видатків, реєстр, відомості, які ведуться особами тощо [8, с. 49]. Дещо схожого значення слово «контроль» набуває й у сучасній українській мові, про що свідчить семантичний аналіз досліджуваної категорії.

Отже, сутність контролю в його загальнотеоретичному значенні визначають як діяльність певних суб'єктів (установ, організацій) щодо здійснення перевірок відповідності функціонування визначеного об'єкта встановленим вимогам. Зважаючи на що, під контролем за якістю надання поліцейських послуг в Україні слід розуміти багатогранне явище, яке включає не лише перевірку дотримання стандартів і законності, а й забезпечення постійної взаємодії між органами державної влади, громадянським суспільством та іншими інституціями, що сприяє підвищенню якості, прозорості та довіри до діяльності правоохоронних органів.

Список використаних джерел:

1. Вітвіцький С.С. Державний контроль у сфері ліцензійної діяльності: дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07. Запоріжжя, 2004. 178 с.

2. Крикун В.В. Адміністративно-правовий механізм захисту об'єктів критичної інфраструктури: дис. ... доктора юрид. наук : спец. 12.00.07. Харків, 2021. 451 с.
3. Клочко А.М., Собина В.О. Громадський контроль за діяльністю поліції в Україні. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління*. 2017. Вип. 1. С. 194–201.
4. Гончаренко Г.А. Система суб'єктів державного контролю над сектором безпеки: поняття та основні види. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 209–213.
5. Музичук О.М. Контроль за діяльністю правоохоронних органів в Україні : монографія / О.М. Музичук. Харків : Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2010. 654 с.
6. Юридична енциклопедія : В 6 т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. К. : «Укр. енцикл.», 1998. Т. 3 : К-М. К. : Вид-во «Юридична думка», 2001. 792 с.
7. Безега В.В. Адміністративно-правові засади діяльності Національної поліції України як суб'єкта сектору безпеки і оборони : дис. ... канд юрид. наук: спец. 12.00.07. Київ, 2020. 311 с.
8. Невядовський В.О. Адміністративно-правові засади здійснення контролю за якістю вищої освіти в Україні : дис. ... доктора юрид. наук : спец. 12.00.07. Суми, 2021. 403 с.